

Thực trạng quản lý hoạt động tự đánh giá trong kiểm định chất lượng giáo dục ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, thành phố Hồ Chí Minh

Võ Hồng Thanh*

*Trường tiểu học An Nhơn Đông, huyện Củ Chi, thành phố Hồ Chí Minh

Received: 16/08/2024; Accepted: 26/08/2024; Published: 5/9/2024

Abstract: In the process of education quality accreditation, self-assessment is a crucial and essential step that enables educational institutions to review, examine, and accurately assess the current state of their activities. This process provides a scientific basis for the development and implementation of improvement plans to enhance the quality of education. It is also a necessary condition for educational institutions to register for external evaluation and to be recognized as meeting quality standards by an education quality accreditation organization. This article presents the current situation of managing self-assessment activities in education quality accreditation at primary schools in Cu Chi District, Ho Chi Minh City. The research results indicate that the management of self-assessment activities in the surveyed primary schools has received attention and achieved positive outcomes, although there are still several limitations and shortcomings. The study of this situation serves as an important basis for proposing management measures aimed at improving the effectiveness of self-assessment activities in education quality accreditation at primary schools.

Keywords: Management; Self-assessment; Education quality accreditation; Primary schools

1. Đặt vấn đề

Chất lượng giáo dục có tầm quan trọng hàng đầu đối với sự nghiệp phát triển đất nước nói chung và sự nghiệp phát triển giáo dục nói riêng. Chất lượng giáo dục và quản lý chất lượng giáo dục luôn là vấn đề nhận được quan tâm của Đảng, Nhà nước và toàn thể xã hội [5]. Công tác kiểm định chất lượng giáo dục (KĐCLGD) đã được Bộ giáo dục và đào tạo (GD&ĐT) lựa chọn như một biện pháp chính thức để nâng cao chất lượng giáo dục, từng bước triển khai công tác KĐCLGD ở các cấp học.

Luật Giáo dục 2019 quy định: “KĐCLGD là hoạt động đánh giá, công nhận cơ sở giáo dục hoặc chương trình đào tạo đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục do cơ quan, tổ chức có thẩm quyền ban hành. Việc KĐCLGD được thực hiện định kỳ trong phạm vi cả nước và đối với từng cơ sở giáo dục. Kết quả KĐCLGD được công bố công khai để xã hội biết và giám sát”.

KĐCLGD giúp cơ sở giáo dục xác định mức độ đáp ứng mục tiêu giáo dục trong từng giai đoạn, để xây dựng kế hoạch cải tiến chất lượng giáo dục, nâng cao chất lượng các hoạt động giáo dục; thông báo công khai với các cơ quan quản lý nhà nước và xã hội về thực trạng chất lượng của cơ sở giáo dục; để cơ quan quản lý nhà nước đánh giá công nhận cơ sở giáo dục đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục [1]. Trong hoạt

động KĐCLGD, tự đánh giá (TĐG) là khâu then chốt, quan trọng, giúp các cơ sở giáo dục tự rà soát, xem xét, đánh giá đúng thực trạng hoạt động của mình, cung cấp luận cứ khoa học cho việc lập và triển khai các kế hoạch cải tiến, nâng cao chất lượng đào tạo, phục vụ cho việc điều chỉnh mục tiêu cho giai đoạn tiếp theo ở mức cao hơn. Theo đó, hoạt động TĐG còn là điều kiện cần thiết để các cơ sở giáo dục đăng ký được đánh giá ngoài và công nhận đạt tiêu chuẩn chất lượng với một tổ chức KĐCLGD; đồng thời, thể hiện tính rõ tính tự chủ và tự chịu trách nhiệm của cơ sở giáo dục trong toàn bộ hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học, dịch vụ xã hội theo chức năng, nhiệm vụ được giao, phù hợp với sứ mệnh và mục tiêu của cơ sở đào tạo [3].

Trong những năm qua, Sở GD&ĐT thành phố (TP) Hồ Chí Minh đã chủ động và chỉ đạo quyết liệt công tác quản lý hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở tất cả các cấp học. Phòng GD&ĐT huyện Củ Chi cũng đã quan tâm đến công tác quản lý hoạt động TĐG của các trường trên địa bàn thuộc phạm vi quản lý nói chung và các trường tiểu học nói riêng. Tuy nhiên, thực tế cho thấy sự đầu tư cho hoạt động này chưa thật sự thỏa đáng, các biện pháp quản lý còn thiếu nhất quán và đồng bộ nên chưa phát huy được hiệu quả, chưa đạt được mục tiêu đề ra. Vì vậy việc nghiên cứu thực trạng

để làm cơ sở đề xuất những biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động TĐG trong KĐCLGD là một yêu cầu hết sức cấp thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu được tiến hành khảo sát trên 250 cán bộ quản lý (CBQL) và GV (GV) ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, thành phố Hồ Chí Minh.

Phương pháp nghiên cứu chủ đạo là điều tra thông qua bảng hỏi nhằm thu được những dữ liệu của các đối tượng trực tiếp hoặc có liên quan đến hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, TP Hồ Chí Minh. Phiếu điều tra được thiết kế theo thang Likert 4 bậc, tương ứng với 4 mức độ, từ 1 đến 4 (được quy ước cụ thể tại các bảng số liệu). Dữ liệu thu thập được sử dụng để tính điểm trung bình (ĐTB), độ lệch chuẩn (ĐLC) và tỉ lệ % của mỗi nội dung qua phần mềm SPSS 25.0. Áp dụng công thức tính giá trị khoảng cách (Maximum – Minimum)/n cho giá trị $(4-1)/4 = 0,75$. Theo đó, giá trị các khoảng như sau: $1,00 \leq \text{ĐTB} \leq 1,75$: Không thường xuyên/ Yếu; $1,76 \leq \text{ĐTB} \leq 2,50$: Tương đối thường xuyên/ Trung bình; $2,51 \leq \text{ĐTB} \leq 3,25$: Thường xuyên/ Khá; $3,26 \leq \text{ĐTB} \leq 4,00$: Rất thường xuyên/ Tốt.

2.2. Thực trạng quản lý hoạt động tự đánh giá trong kiểm định chất lượng giáo dục ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, thành phố Hồ Chí Minh

2.2.1. Thực trạng xây dựng kế hoạch hoạt động tự đánh giá trong kiểm định chất lượng giáo dục ở trường tiểu học

Bảng 2.1. Đánh giá của CBQL và GV về xây dựng kế hoạch hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở trường tiểu học

Stt	Xây dựng kế hoạch	Mức độ thực hiện		Kết quả thực hiện	
		ĐTB	ĐLC	ĐTB	ĐLC
1	Xác định chính xác mục đích và phạm vi TĐG	3,32	0,762	3,40	0,760
2	Phân công nhiệm vụ cho từng thành viên hội đồng TĐG	2,84	0,854	3,22	0,720
3	Dự kiến các nguồn lực và thời điểm cần huy động	2,35	0,627	2,39	0,620
4	Dự kiến các minh chứng cần thu thập cho từng tiêu chí	2,46	0,717	2,50	0,696
5	Triển khai tập huấn nghiệp vụ TĐG cho hội đồng TĐG và CB, GV, NV	3,14	0,825	3,18	0,752

Kết quả khảo sát ở bảng 2.1 cho thấy công tác xây dựng kế hoạch hoạt động TĐG trong KĐCLGD đã được thực hiện, tuy nhiên mức độ thực hiện và kết quả thực hiện là không đồng đều giữa các nội dung khảo sát. Cụ thể như sau: Nội dung được CBQL và GV đánh giá ở mức rất thường xuyên và đạt kết quả

tốt là “Xác định chính xác mục đích và phạm vi TĐG” (Mức độ thực hiện: ĐTB = 3,32; Kết quả thực hiện: ĐTB = 3,40). Đây là công việc rất quan trọng, giúp nhà trường và người tham gia có hướng dẫn rõ ràng về mục đích và phạm vi của quá trình đánh giá. Nội dung tiếp theo “Triển khai tập huấn nghiệp vụ TĐG cho hội đồng TĐG và CB, GV, NV” (Mức độ thực hiện: ĐTB = 3,14; Kết quả thực hiện: ĐTB = 3,18) được đánh giá là thường xuyên thực hiện và kết quả đạt được ở mức khá. Kết quả khảo sát cũng cho thấy, các nội dung “Dự kiến các minh chứng cần thu thập cho từng tiêu chí” và “Dự kiến các nguồn lực và thời điểm cần huy động” chỉ đạt ở mức thỉnh thoảng thực hiện và kết quả thực hiện là không cao, chỉ ở mức trung bình.

Như vậy, việc xây dựng kế hoạch hoạt động TĐG đã được các trường tiểu học huyện Củ Chi quan tâm thực hiện, tuy nhiên chưa dự kiến được các minh chứng cần thu thập cho từng tiêu chí và chưa thực hiện thường xuyên việc dự kiến các nguồn lực phục vụ cho hoạt động TĐG trong KĐCLGD của đơn vị.

2.2.2. Thực trạng tổ chức thực hiện hoạt động tự đánh giá trong kiểm định chất lượng giáo dục ở trường tiểu học

Bảng 2.2. Đánh giá của CBQL và GV về tổ chức thực hiện hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở trường tiểu học

TT	Tổ chức thực hiện	Mức độ thực hiện		Kết quả thực hiện	
		ĐTB	ĐLC	ĐTB	ĐLC
1	Thông báo kế hoạch, quy trình TĐG đến từng CBQL, GV, NV để mỗi thành viên trong nhà trường tự giác chấp nhận và tự nguyện hành động theo kế hoạch.	3,37	0,689	3,33	0,681
2	Tiếp nhận và điều phối có hiệu quả các nguồn lực (nhân lực, tài lực, vật lực) phục vụ cho hoạt động TĐG.	3,35	0,680	3,46	0,602
3	Xây dựng cơ chế phối hợp giữa các bộ phận trong Hội đồng TĐG với các thành viên, giữa Hội đồng TĐG và các bộ phận liên quan.	2,85	0,817	2,98	0,815

Kết quả khảo sát ở bảng 2.2 cho thấy công tác quản lý tổ chức thực hiện hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, TP Hồ Chí Minh đã được quan tâm thực hiện một cách thường xuyên (ĐTB từ 2,85 đến 3,37) và kết quả thực hiện là từ khá đến tốt (ĐTB từ 2,98 đến 3,46). Cụ thể như sau: Xếp vị trí đầu tiên, công tác “Thông báo kế hoạch, quy trình TĐG đến từng CBQL, GV, NV để mỗi thành viên trong nhà trường tự giác chấp nhận và tự nguyện hành động theo kế hoạch” đã được thực hiện rất thường xuyên (ĐTB = 3,37), từ đó kết quả đạt được ở mức tốt (ĐTB = 3,33). Tiếp theo, Việc “Tiếp nhận và điều phối có hiệu quả các nguồn lực (nhân lực, tài

lực, vật lực) phục vụ cho hoạt động TĐG” cũng được thực hiện rất thường xuyên (Mức độ thực hiện: ĐTB = 3,35; Kết quả thực hiện: ĐTB = 3,46). Kết quả khảo sát cũng cho thấy công tác “Xây dựng cơ chế phối hợp giữa các bộ phận trong Hội đồng TĐG với các thành viên, giữa Hội đồng TĐG và các bộ phận liên quan” cũng được các trường tiểu học huyện Củ Chi thực hiện thường xuyên và mang lại kết quả tốt.

2.2.3. Thực trạng chỉ đạo hoạt động tự đánh giá trong kiểm định chất lượng giáo dục ở trường tiểu học

Kết quả khảo sát thực trạng chỉ đạo hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, TP Hồ Chí Minh được thể hiện ở bảng 3 dưới đây:

Bảng 2.3. Đánh giá của CBQL và GV về chỉ đạo hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở trường tiểu học

TT	Chỉ đạo hoạt động TĐG trong KĐCLGD	Mức độ thực hiện		Kết quả thực hiện	
		ĐTB	ĐLC	ĐTB	ĐLC
1	Chỉ đạo thu thập, xử lý, phân tích minh chứng, mã hóa thông tin minh chứng theo quy tắc đã quy định.	3,33	0,710	3,35	0,714
2	Chỉ đạo thư ký hội đồng TĐG tập hợp các phiếu đánh giá tiêu chí, viết báo cáo TĐG trong KĐCLGD.	3,43	0,599	3,31	0,600
3	Chỉ đạo viết báo cáo TĐG trong KĐCLGD đảm bảo rõ ràng, chính xác và đầy đủ	3,38	0,592	3,40	0,581
4	Triển khai cho các thành viên hội đồng TĐG và các thành viên trong nhà trường tham gia góp ý, chỉnh lý báo cáo TĐG.	2,41	0,701	2,45	0,705
5	Đôn đốc, động viên, giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho các thành viên thực hiện tốt hoạt động TĐG	3,36	0,733	3,24	0,692

Kết quả khảo sát ở bảng 2.3 cho thấy công tác chỉ đạo hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, TP Hồ Chí Minh được nhà quản lý thực hiện thường xuyên mà mang lại kết quả tốt. Chỉ duy nhất công tác “Triển khai cho các thành viên hội đồng TĐG và các thành viên trong nhà trường tham gia góp ý, chỉnh lý báo cáo TĐG” là chưa được thực hiện thường xuyên và kéo theo kết quả đạt được ở mức trung bình (Mức độ thực hiện: ĐTB = 2,41; Kết quả thực hiện: ĐTB = 2,45).

Các trường tiểu học huyện Củ Chi, TP Hồ Chí Minh đã thực hiện rất thường xuyên và đạt kết quả tốt các công việc như: “Chỉ đạo thư ký hội đồng TĐG tập hợp các phiếu đánh giá tiêu chí, viết báo cáo TĐG trong KĐCLGD” (Mức độ thực hiện: ĐTB = 3,43; Kết quả thực hiện: ĐTB = 3,31). Trong thực tế, Thư ký hội đồng TĐG có nhiệm vụ quan trọng trong việc tổ chức và quản lý thông tin liên quan đến quá trình TĐG. Việc tập hợp các phiếu đánh giá tiêu chí giúp thu thập dữ liệu từ các bên liên quan, trong khi việc

viết báo cáo TĐG giúp tổ chức và trình bày thông tin một cách có hệ thống và dễ hiểu.

Công tác tiếp theo cũng được CBQL và GV ở các trường tiểu học huyện Củ Chi đánh giá cao là: “Chỉ đạo viết báo cáo TĐG trong KĐCLGD đảm bảo rõ ràng, chính xác và đầy đủ” (Mức độ thực hiện: ĐTB = 3,38; Kết quả thực hiện: ĐTB = 3,40). Thực hiện tốt công tác này, việc viết báo cáo TĐG giúp tăng cường minh bạch và trách nhiệm của nhà trường đối với chất lượng giáo dục. Bên cạnh đó, việc “Đôn đốc, động viên, giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho các thành viên thực hiện tốt hoạt động TĐG” (Mức độ thực hiện: ĐTB = 3,36; Kết quả thực hiện: ĐTB = 3,24) cũng như “Chỉ đạo thu thập, xử lý, phân tích minh chứng, mã hóa thông tin minh chứng theo quy tắc đã quy định” (Mức độ thực hiện: ĐTB = 3,33; Kết quả thực hiện: ĐTB = 3,35) đã được thực hiện thường xuyên, kết quả mang lại ở mức tốt.

3. Kết luận

Trên cơ sở kết quả khảo sát và đánh giá thực trạng trên, chúng tôi đề xuất một số biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động TĐG trong KĐCLGD ở các trường tiểu học huyện Củ Chi, thành phố Hồ Chí Minh như sau: (1) Tổ chức nâng cao nhận thức của CBQL, GV và nhân viên về vai trò quan trọng của hoạt động TĐG trong KĐCLGD; (2) Xây dựng kế hoạch thực hiện hoạt động TĐG trong KĐCLGD phù hợp với đặc thù của nhà trường; (3) Tổ chức bồi dưỡng, nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ thực hiện hoạt động TĐG trong KĐCLGD; (4) Đẩy mạnh công tác chỉ đạo việc thu thập, xử lý, phân tích minh chứng và viết báo cáo thực hiện hoạt động TĐG trong KĐCLGD; (5) Tăng cường đảm bảo các điều kiện hỗ trợ cho hoạt động TĐG trong KĐCLGD; (6) Nâng cao hiệu quả việc kiểm tra, giám sát đối với hoạt động TĐG trong KĐCLGD. Các biện pháp này cần phải được thực hiện đồng bộ và linh hoạt tùy vào điều kiện cụ thể của mỗi nhà trường để có thể mang lại hiệu quả cao.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Thông tư ban hành quy định về kiểm định chất lượng giáo dục và công nhận đạt chuẩn quốc gia đối với trường tiểu học, Số 17/2018/TT-BGDĐT ngày 22 tháng 8 năm 2018
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Công văn về việc hướng dẫn tự đánh giá và đánh giá ngoài cơ sở giáo dục phổ thông, Số 5932/BGDĐT-QLCL ngày 28 tháng 12 năm 2018
3. Nguyễn Đức Chính (2002), Kiểm định chất lượng trong giáo dục đại học, Đại học quốc gia Hà Nội.